

ADVOKATKONTORET
VIVIAN JØRGENSEN
advokat

Prinsesse Maries Alle 14
1908 Frederiksberg C
Tlf.: 33 22 66 76
Tlf.: 29 25 92 40
E-mail: advivij@mail.tele.dk
CVR 25439732
Mediator/konfliktmægler

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg

Sagsnr.
2016 - 9402

Doknr.
434273

Dato
06-01-2017

www.advokatvivianjorgensen.dk

Den 24. jan. 2017

Vedr.: Mine bemærkninger til ministerens skrivelse af 6. jan. 2017 i ovennævnte sagsnr.

Jeg har nedenfor tilladt mig at indsætte mine bemærkninger til ministerens svar i sin skrivelse 6. jan. 2017 på de 2 stillede spørgsmål, da jeg, baseret på mine erfaringer, har en anden opfattelse end ministeren. Mine bemærkninger er for tydelighedens skyld indsat med fed sort skrift.

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg har d. 9. december 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 139 (alm. del) til børne- og socialministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 139:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra advokat Vivian Jørgensen af 27. september 2016, jf. SOU alm. del – bilag 74. Herunder bedes ministeren forholde sig til Vivian Jørgensens udsagn om, at forældreansvarsloven ikke beskytter børn mod overgrebsadfærd, men derimod – i visse tilfælde – kan tvinge mødre og børn til en skadelig kontakt med barnets far. Endelig bedes ministeren kommentere de lovændringer, som foreslås af advokat Vivian Jørgensen.”

Ministerens svar:

Henvendelsen fra advokat Vivian Jørgensen giver mig anledning til følgende generelle bemærkninger:

Efter forældreansvarsloven har et barn ret til samvær med den forælder, som det ikke har bopæl hos. Afgørelser om samvær træffes af Statsforvaltningen efter forældreansvarsloven, hvor de styrende hensyn er barnets bedste og barnets perspektiv.

Mine bemærkninger:

Forældreansvarsloven er i strid med menneskerettighederne. Det har FN konstateret i "Oliver-sagen" ved sin afgørelse af 14. marts 2016. FN har derfor bedt om at få loven ændret.

Forældreansvarsloven giver barnet en ubetinget ret til samvær i loven. Loven giver ikke barnet en tilsvarende ubetinget ret til beskyttelse mod vold. Det medfører, at Statsforvaltningen fortolker dette i praksis, som at barnet først og fremmest har krav på samvær. Interessen for eventuelle overgreb bliver derfor af mindre betydning.

Barnets ret til samvær er indsat direkte i forældreansvarsloven, som en ubetinget ret. Dette selvom barnet efter menneskerettighederne kun har en betinget ret til samvær, da det er en betingelse for samvær, at myndighederne først ved en konkret undersøgelse af det enkelte barns forhold har konstateret, at et samvær vil gavne netop det barns trivsel. Dette følger af, at det vigtigste hensyn efter menneskerettighederne ved afgørelser om barnets forhold, er barnets bedst mulige trivsel, hvor alle hensyn af betydning for barnets trivsel indgår. Der henvises til menneskerettighederne, som disse fremgår af FN's Børnekonvention med FN's notat om fortolkningen af "barnets bedste" fra 29. maj 2013, EU's Charter om grundlæggende menneskerettigheder, lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, Istanbulkonventionen fra 1. aug. 2014 og lov om Haagerkonvention.

Statsforvaltningen starter derfor med et udgangspunkt, som er, at alle børn skal have samvær, og det bedste for alle børn er samvær, inden barnets konkrete forhold eller oplysninger om vold kendes eller er undersøgt. Efter menneskerettighederne er det bedste for barnet at få beskyttelse frem for samvær. Hvis samværsforælderen har haft overgrebsadfærd overfor barnet eller barnets nærmeste skal barnet ikke udleveres til denne forælder, da der vil være nærliggende risiko for nye overgreb. Efter forældreansvarsloven får nærmest alle forældre som ønsker det samvær.

Hvis loven i stedet for ubetinget ret til samvær, havde indsat et ubetinget ret til beskyttelse mod overgreb, som menneskerettighederne kræver, ville Statsforvaltningen starte med et udgangspunkt, som var at alle børn først og fremmest skulle beskyttes mod vold. En sådan beskyttelse kræver at der først foretages en undersøgelse af det konkrete barns forhold, inden det kan afgøres om barnet skal have ret til samvær eller ej.

Statens forvaltnings holdning var tidligere, at barnet først og fremmest havde ret til beskyttelse. Denne holdning blev ændret ved en lovændring i 1996, hvor samværsforælderen fik ret til samvær i loven. Dette medførte, at barnets bedste, forstået som barnets trivsel, ikke længere var det vigtigste. Forældreansvarsloven ændrede samværsforælders ret til barnets ret, men der er megen lidt realitetsforskel i om det er barnets ret eller samværsforælders ret,

når betingelsen for at få retten, den konkrete undeersøgelse mangler.

Af indholdet af Statsforvaltningens hjemmesider fremgår, at det er samvær og ikke beskyttelse mod vold, som Statsforvaltningen anser for at være det vigtigste for et barn.

Forældreansvarsloven pålægger endvidere en voldsramt bopælsforælder ansvar for at barnet udleveres til samværet og da lovens forarbejder viser at manglende udlevering betragtes som en brist i forældreevnen kan forældremyndigheden eller barnets bopælsret mistes, hvis barnet ikke udleveres. Derfor udleveres børn, selvom bopælsforælderen eller barnet har viden om, at der er potentiel risiko for at samværsforælderen vil overgribe barnet, da der er erfaringer med tidligere overgrebsadfærd.

Forældreansvarsloven forhøjede endvidere beviskravene i forældremyndighedssager, hvilket da sagerne skal starte samlet, også i praksis kommer til at gælde samværssager. Dette har medført at overgreb nærmest aldrig mere kan bevises i den virkelige Verden, hvis der efterfølgende begæres en konkrete undersøgelse ved myndighederne.

En krisecentererklæring kan ifølge lovbemærkningerne være dokumentation for at der foreligger overgreb. Der ses i nogle sager at blive givet bopæl til overgrebsmanden, hvor en mor har oplevet sig udsat for vold og tager på krisecenter med barnet, fordi vold i i bopælssagen ikke findes dokumenteret ved krisecentererklæringen.

Da loven allerede har givet resultatet i loven, samvær, er der ofte ikke den store interesse for grundige undersøgelser af, om der foreligger overgrebsadfærd. Jeg ser, at børn udleveres til en samværsforælder, som før loven i 2007, hvor beviskravene blev forhøjet, ville være blevet dømt for vold i en kriminalsag med de samme beviser. Efter 2007 ses meget sjældent at blive rejst sager om vold eller andre overgreb i familien.

Ministerens svar:

Efter lovens § 4 skal alle afgørelser således træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, og efter § 5 skal der i alle forhold vedrørende barnet tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed. Det fremgår videre af lovens § 34, at barnet skal inddrages under en sag om forældreansvar, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk.

Mine bemærkninger til § 4:

Forældreansvarslovens indhold og dens forarbejder har omdefineret "barnets bedste" i § 4, så definitionen ikke mere er i overensstemmelse med FN's børnekonvention, som påpeget af FN den 14.3.2016 i "Oliversagen". FN's definition fremgår af FN's notat af 29.5.2013 om fortolkningen af "barnets bedste". FN kræver en konkret undersøgelse fra myndighedernes side, når forældrene er uenige, af det enkelte barns forhold med barnets bedst mulige trivsel som det vigtigste, inden der træffes nogen afgørelse om barnets forhold. Det skal således først være konstateret, at samvær gavner barnets trivsel, inden barnet får ret til samvær.

Notatet nævner intet om behovet for fælles forældremyndighed ved uenighed mellem forældrene eller om et krav om samarbejde mellem forældre om barnets udlevering, som hensyn, der skal indgå i barnets bedste. Tværtimod. Efter notatet skal barnet først og fremmest beskyttes mod overgreb. Det er ikke muligt at beskytte barnet mod overgreb, når

bopælsforælder har pligt i loven til at udlevere barnet til en voldelig forælder og skal samarbejde med en voldelig forælder gennem en fælles forældremyndighed.

En voldsramt mor vil være uenig i at udlevere barnet til samvær med en far, som hun har erfaring med har en voldelig adfærd, da det er farligt for barnet. Indsættelsen af resultatet af denne uenighed direkte i loven, at der skal være ret til samvær for barnet, inden barnets forhold er undersøgt forhindrer en sædvanlig fri konkret vurdering af forældrenes uenighed. Barnet får opfyldt sin ret til samvær ved at faren af myndighederne får en personlig ret til samvær, som han kan få det tvangsfuldbyrdet. Forældreansvarsloven kan derfor være i strid med menneskerettighederne også på dette punkt. Lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 6 giver borgere ret til at få behandlet deres indbyrdes uenigheder ved en uafhængig instans ved en retfærdig rettergang. Denne ret er frataget en voldsramt mor i en samværs sag, da resultatet nærmest er givet på forhånd uden konkrete sagsbehandling. Statsforvaltningen er endvidere politisk afhængig, modsat domstolene, og der er ingen adgang til egentlig offentlig betalt advokatbistand, vidneførsel eller sandhedspligt.

Indsættelsen af resultatet af forældrenes uenighed i en samværs sag i loven kan hævdes at være i strid med grundlovens § 3 om adskillelse af den lovgivende og den dømmende magt. Der kan siges at være lighedspunkter med Højesterets præmisser i "Tvindsagen".

Opsplitningen af forældremyndighed i forældremyndighed og bopæl i forældreansvarsloven har medført en ny problemstilling, da en voldelig far kan "banke" mor ud af det fælles hjem, hvorefter han automatisk i folkeregisteret har barnets bopæl. Da Statsforvaltningen næsten aldrig træffer afgørelse om midlertidig bopæl eller midlertidig forældremyndighed medfører det ofte i overgrebssager, at en voldelig far "dikterer" samværsordningen og kræver en deleordning eller mindre samvær til barnets primære omsorgsperson også med helt små børn. I voldssager er det sjældent voldsmanden, som har været primær omsorgsperson eller den som barnet er tættest knyttet til, men pga. den automatiske bopæl på den tidligere bopæl gives en fortrinsstilling og voldsmanden kan ende med at få bopælsretten eller forældremyndigheden endeligt i retten. Loven lægger stor vægt på samarbejde, også selvom der er oplysninger om voldelig adfærd. Da en voldsramt har svært ved at samarbejde med en voldsmand, mens voldsmanden ikke har problemer med at samarbejde med sit voldsoffer, som kan tvinges til at indgå på hans præmisser med voldelige midler gennem hans fysiske overlegenhed, vil en voldsmand hævde, at han bedre kan samarbejde. Voldsmanden kan derfor blive anset for at have bedre samarbejdsevner og af den grund få barnets forældremyndighed eller bopæl.

Den automatiske bopæl for barnet, som kan opnås for en voldelig far ved at presse eller tvinge en mor ud af det fælles hjem ved voldelig adfærd, skaber en farlig situation for mor og barn. Mor og barn tvinges til at blive i hjemmet, hvis moren ikke skal risikere at miste barnets bopæl ved den senere retlige vurdering af sagen. Da en voldelig far særligt kan være farlig lige op til et samlivs ophør, er det farligt ikke at kunne komme væk i tide.. Mediernes omtale af de mange mord i forbindelse med samlivsophævelser eller uenigheder omkring børnene viser dette, herunder Hafida-sagen omtalt i medierne i 2015 og en af de seneste sager, hvor mor og 4 børn, blev myrdet af faren. Det er nu blevet risikabelt at tage på krisecenter, da en mor kan miste barnets bopæl, hvis retten på trods af krisecenter erklæring ikke finder bevis for vold, da beviskravene for vold er blevet forhøjet med forældreansvarsloven.

Mine bemærkninger til § 5:

Fordi loven giver barnet ret til samvær uden hensyn til voldelig adfærd og pålægger bopælsforælderen ansvar for udleveringen uden samtidig at give barnet ret til en forudgående konkret undersøgelse af sine forhold, hvor barnet får mulighed for at komme med sine egne tilkendegivelser og fortælle om oplevelser af vold, har barnet fra sagens start mistet indflydelse på egne forhold.

Da bopælsforælderen er nødt til at udlevere barnet for ikke at risikere at miste bopælen, har barnet efter forældreansvarsloven meget lidt at skulle have sagt over egne forhold. Hvis en konkret undersøgelse af barnets forhold undersøges viser en undersøgelse foretaget for nogle år siden, at det kun er en meget lille procentdel af sagerne, hvor barnet høres. Hvis barnet udtaler sig imod samvær, f.eks. pga. af oplevelser af vold, vil den voldelige far ofte hævde, at

barnet ikke taler sandt eller har en urealistisk virkelighedsopfattelse eller er blevet manipuleret af moren, og da barnet udtaler sig imod det loven, som siger det er bedst for barnet med samvær, lyttes der ofte ikke til barnets tilkendegivelser, førend måske efter flere år, hvor barnet har lidt. Næsten alle børn får samvær, selvom de ikke ønsker det og fortæller om vold og selvom der er skadestuerapporter som viser mærker på barnets krop.

Det er i strid med menneskerettighederne, at børn gives så lidt indflydelse på egne forhold og i strid med den tidligere praksis.

Ministerens svar:

Det er således et helt grundlæggende princip i forældreansvarsloven, at alle afgørelser skal træffes efter, hvad der er bedst for barnet. Kriteriet tager udgangspunkt i artikel 3 i FN's Børnekonvention og tolkes som den bedst tænkelige løsning for det enkelte barn og beror på en individuel vurdering af netop dette barns forhold – herunder barnets egen indstilling – sammenholdt med den viden og det erfaringsgrundlag, der i øvrigt foreligger eller kan bibringes sagen.

Mine bemærkninger til, at loven tager udgangspunkt i børnekonventionen:

Jeg opfatter ministerens svar, således at ministeren er enig i, at børnekonventionen skal overholdes, men tror at forældreansvarsloven allerede overholder børnekonventionen.

Forældreansvarsloven overholder ikke børnekonventionen, som det tydeligt er fastslået af FN i "Oliversagen" og som det fremgår af det ovenfor anførte.

Det er FN, og ikke Danmark, som har kompetence til at fastlægge den endelige og bindende fortolkningen af børnekonventionen. Danmark er internationalt og nationalt forpligtet til at følge FN's fortolkning. FN har fastslået, hvordan "barnets bedste" skal fortolkes i sit notat af 29.5.2013. FN har fastslået, at hverken børnekonventionen eller kvindekonventionen er overholdt i forældreansvarsloven. Jeg er helt enig. Jeg ser det samme i praksis som beskrives i FN's afgørelse i "Oliversagen".

Da det lægges til grund, at ministeren er enig i at loven skal overholde FN's Børnekonvention er ministeren nødt til at ændre forældreansvarsloven, så loven bringes i overensstemmelse med menneskerettighederne, som FN har bedt om.

Ved vold er barnets og en voldelig fars interesser ikke sammenfaldende, hvilket de ofte er, hvis der er normal adfærd. Hvis der er voldelig adfærd har barnet først og fremmest interesse i beskyttelse mod vold (og at få ro og overleve sin barndom) mens en voldelig far først og fremmest har interesse i at bevare kontakten med barnet, uanset sin egen voldelig adfærd. Ved voldelig adfærd er der uenighed mellem forældrene og brug for loven til at afgøre uenigheden. Ved normal adfærd finder forældrene selv gode løsninger for barnet.

Når moren eller barnet har oplevet vold ønsker de ikke samvær, mens den voldelige far ønsker det. Uenigheden afgøres ud fra lovens indhold, og hvis interesse loven anser som den vigtigste interesse at varetager.

Efter børnekonventionen varetages først og fremmest barnets interesse i den bedst mulige trivsel ved at undersøge det enkelte barns behov og forældrenes forskelligheder, inden barnets forhold afgøres. Det indebærer, at barnet skal beskyttes mod voldelig adfærd fra en forælders side, også under samvær og selvom det betyder at der af hensyn til barnets bedste ikke skal

være samvær, når der er risiko for vold, eller hvis barnet ikke selv ønsker samvær, da barnet skal have indflydelse på egne forhold.

Efter forældreansvarsloven varetages først og fremmest en voldelig fars interesse i samvær med barnet. Voldelige fædre, som før ikke fik samvær, får efter loven i vidt omfang samvær, da loven har bestemt at der skal være samvær, inden den konkrete undersøgelse, som kunne vise (ved normale beviskrav), at der var voldelig adfærd, har fundet sted, eller hvad barnets holdning til samvær er. Moren skal udlevere barnet og skal samarbejde med en voldelig far, for hvis sagen efterfølgende undersøges, er beviskravene for vold forhøjet i loven, så de nærmest ikke mere kan opfyldes. Det er ofte ikke tilstrækkeligt til at undgå samvær, at der foreligger udtalelser fra barnet imod samvær eller om vold, skadestuerapporter eller ændret adfærd hos barnet.

Forældreansvarsloven er en "ligestillingslov", hvor der var politisk ønske om, at forældrene blev ligestillet i loven ud fra biologi. Ligestilling kræver, at der ses bort fra det enkelte barns særlige behov og historie, dvs. der skal ses bort fra forældrenes forskellige adfærd, tilknytning til barnet og personlighed. I en voldssag er det alene voldspersonen, som har interesse i generel ligestilling i loven gennem et lovkrav om samvær uden at det konkret er undersøgt om samvær gavner barnets trivsel og om der er voldelig adfærd.

Det konkrete barn ønsker først sine forhold undersøgt, inden der træffes afgørelse om barnets forhold, herunder om, der skal være samvær eller ej. Det kræver en undersøgelse af hver forælders hidtidige og nuværende adfærd overfor det, barnets hidtidige tilknytning til hver forælder, familiens historie og sine egne ønsker, som beskrevet i børnekonventionen med notat af 29.5.2013.

Indtil 1996 fik forældre med overgrebsadfærd ikke samvær med børnene. Det fremgik af medierne kortere tid inden loven blev ændret i 1996 og 2007, at nogle fædregrupper, som varetog særinteresser, påstod at loven var blevet umoderne, fordi fædre var kommet meget mere på banen, og at loven derfor skulle moderniseres, så fædre fik flere rettigheder over deres børn. Dette skete på bekostning af børnenes rettigheder, da den lov, som gjaldt før 1996 formentlig var en af Verdens bedste og i overensstemmelse med børnekonventionen, som har barnets trivsel som det vigtigste.

Voldsmænd havde ikke før lovændringen i 1996 ret til samvær i loven. Der var altid ved uenighed en konkret undersøgelse af om et samvær gavner barnets trivsel eller ej, inden der blev truffet afgørelse om der skulle være ret til samvær. Barnet fik ikke i den konkrete sag samvær, hvis den konkrete undersøgelse viste, at der var voldelig adfærd hos samværsforælderen, da vold ikke gavner barns trivsel.

Loven krævede alene at alle afgørelser skulle træffes efter "barnets bedste". Der var ingen udleverings- eller samarbejdspligt. Retspraksis viste, at "barnets bedste" blev fortolket i overensstemmelse med FN's definition, således som denne fortolkning også senere kan ses kodificeret i notatet fra 29. maj 2013.

Politiet ses sjældent at efterforske eller rejse tiltale for vold i familien efter forældreansvarsloven i 2007. Politiet afgør ikke om der skal rejses en straffesag ud fra barnets bedste, som det vigtigste, men ud fra at uskyldige ikke dømmes, hvorfor beviskravene er meget høje. Alligevel ses Statsforvaltningen, kommunerne og retterne oftest at følge politiets

bevisvurdering af om der er bevis for vold til en straffesag. Hvis politiet pga. Manglende beviser til en straffesag eller manglende ressourcer ikke efterforsker vold og ikke går videre til retten med en sag om vold, lægges det til grund i sager efter forældreansvarsloven, at der ikke er vold. Der ses derefter bort fra oplysninger om vold, eller skadestuerapporter eller adfærdsændringer hos barnet. Der ses meget sjældent at være foretaget en selvstændig vurdering fra Statsforvaltningens eller rettens side af de juridiske beviser for vold eller overgreb og af betydningen for barnet af vold i forældremyndigheds-, bopæls- og samværssager. Det vigtigste ses oftest at være at barnet udleveres til samvær og at der samarbejdes med samværsforælderen, og da vold meget sjældent anses for bevist er det farligt og meget vanskeligt at forsøge at beskytte barnet.

Efter forældreansvarsloven synes vold mod et nært familiemedlem at kunne udøves nærmest uden konsekvenser.

Ministerens svar:

Samvær kan afslås eller ophæves, hvis det er bedst for barnet. Dette kan være relevant, hvor der er alvorlige problembelastninger hos en samværsforælder som f.eks. psykiske problemer, vold i familien eller anden grænseoverskridende adfærd.

Mine bemærkninger til § 19 om samvær:

Det er meget sjældent i praksis at samvær ses afslået eller ophævet, uanset at der er oplysninger om "alvorlige problembelastninger hos en samværsforælder som f.eks. psykiske problemer, vold i familien eller anden grænseoverskridende adfærd", da loven inden disse forhold er undersøgt eller konstateret, har bestemt, at der er ret til samvær. Samvær er dermed gjort vigtigere end konkrete forhold hos det konkrete barn. Der skal ofte gå flere år, og være dokumentation for at barnet lider under et samvær, inden et samvær undtagelsesvist kan ophæves.

Der fastsættes nærmest altid en eller anden slags samvær, f.eks. overvåget samvær i en kortere periode, hvis der oplyses om vold. Overvåget samvær går som regel godt, da de skaber en falsk tryghed hos barnet, da de fleste voldsmand godt kan kontrollere sig selv mens en myndighedsperson kikker med i en eller to timer. Overvåget samvær bliver næsten altid afløst af uovervåget samvær. Jeg har set meget få afgørelse, hvor det som før blev kaldt vold, efter lovændringen kaldes vold. Der fokuseres efter forældreansvarsloven på barnets ret til samvær og på uenighederne mellem forældrene, som kaldes konflikter og anses for meget skadelige for barnet, tilsyneladende mere skadelige end vold. Der ses ikke mere at være fokus på, at en hovedårsag til vedvarende uenighederne, kan være overgrebsadfærd fra samværsforælders side. I de sjældne tilfælde, hvor jeg har set ophævelse af samvær, var begrundelsen højt konfliktniveau, som barnet led under og/eller psykisk afvigende adfærd hos bopælsforælderen som umuliggjorde et samvær. Når voldelig adfærd ikke ses, kan naturlige reaktioner på vold heller ikke forstås og voldsoffers reaktion på vold og værgring ved samvær og samarbejde, som er lovens hovedfokus, kan udpeges som afvigende adfærd og skyld i uenighederne.

Flere og flere kommuner synes at "straffe" den forælder, som ikke vil samarbejde med den anden forælder om samvær. Hvor en kommunen før hjalp et voldsoffer mod voldsmanden og med at barnet ikke fik samvær med en voldsmand, synes det modsatte nu ofte at være tilfældet. Nu hjælpes den forælder som tidligere ville være kaldt en voldsmand med at "tvinge" den anden forælder til samarbejds møder. Mødes der ikke kan der ske tvangsfjernelse eller fremsættes trusler om dette eller der kan sendes skrivelse eller udtalelser

til Statsforvaltningen eller retten om manglende forælderevne og anbefales overførsel af forældremyndighed eller bopæl. Statsforvaltningen kan derefter på kommunens opfordring overflytte børn til en forældre som før loven ville være opfattet som havende en voldelig adfærd.

Ministerens svar:

Er det i en samværssag klart, at et barn udsættes for vold eller grænseoverskridende handlinger af en samværsforælder, skal Statsforvaltningen hurtigst muligt fjerne muligheden for overgreb ved at ophæve/suspendere samværet eller ved at fastsætte samvær under overvågning. På den anden side skal Statsforvaltningen også søge at undgå, at samværsforælders forbindelse med barnet afbrydes som følge af grundløse og/eller chikanøse beskyldninger. Det er i alle sager afgørende, at der foretages en konkret og individuel vurdering af de i sagen foreliggende oplysninger, og de oplysninger der kan bibringes sagen i form af f.eks. børnesagkyndige undersøgelser m.v.

Mine bemærkninger til § 19 i relation til overgreb eller samværschikane:

Se ovenfor. Statsforvaltningen ses ikke "hurtigst muligt at fjerne muligheden for overgreb ved at ophæve/suspendere samværet". Det er næsten umuligt at få et samvær ophævet og sjældent at der suspenderes. Vold eller grænseoverskridende adfærd anses sjældent for bevist. Der bliver nærmest altid samvær i en eller anden form. Fokus synes klart at være på opretholdelse af samvær uanset hvad, da det fremgår af loven at det pr. definition er bedst for barnet.

Den konkrete undersøgelse kommer efterfølgende. Loven har bestemt samvær og det forventes, at forældre frivilligt følger lovens "bud", indtil mødet i Statsforvaltningen som kan ligge langt fremme i tiden måske 1-3 måneder, og også efter. Hvis en forælder, som oplever sig udsat for vold, ikke af sig selv giver samvær, opfattes det oftest som en mangel i forælderevnen. Da vold nærmest ikke mere kan bevises skal der samarbejdes også med en voldsmand nærmest fra sagens start om samvær. Der fastsættes nærmest automatisk kontaktbevarende samvær inden 30 dage.

Følges lovens angivelse af vigtigheden af samvær og samarbejde ikke, kan det skade den forælders sag, som ikke udleverer barnet, selvom forælderen oplyser om oplevelser af vold og har skadestuerapport udvisende mærker på kroppen og en troværdig forklaring. Voldsramte børn og deres bopælsforældre har mistet deres troværdighed i vidt omfang pga. ønsket om ligestilling af forældren, hvor vigtigheden af at finde sandheden og årsagen bliver af mindre betydning.

På grund af de nye beviskrav i loven anses vold næsten aldrig at foreligge. Når en forælder ud fra et beskyttelseshensyn ikke udleverer barnet til samvær pga. oplevelser af vold bliver det derfor anset for at være samværschikane, som kan føre til at bopæl eller forældremyndighed overføres til overgriberen. Det gør det næsten umuligt at beskytte børn mod en voldelig far.

Børn udleveres oftest til samvær, selvom der er risiko for vold og død for der er ofte ikke noget valg, hvis barnets bopæl eller forældremyndighed skal bevares.

Sociale mødre og børn kan nedbrydes af den voldelig far, da de er tvunget til at have fortsat kontakt med ham, og han, og ikke de, oftest får myndighedernes opbakning og bistand, da han vil give barnets dets ret i loven til samvær, mens den voldsramte modarbejder lovens krav om samvær.

Ministerens svar:

I sager om vold eller grænseoverskridende handlinger skærpes kravene til Statsforvaltningens sagsoplysning. Sagsbehandlingen i sådanne sager indebærer således krav om dokumentation af samværsforælders forhold og ofte også behov for en børnesagkyndig vurdering af navnlig barnets forhold, herunder dets relationer til samværsforælderen. En måde at belyse forælders forhold på kan være at indhente en sagkyndig erklæring om forælderen. Dette kan eksempelvis være en erklæring udfærdiget af en psykolog, psykiater eller misbrugseksperter. Statsforvaltningen kan også

iværksætte en børnesagkyndig undersøgelse, hvor de indbyrdes relationer kan afdækkes nærmere.

Mine bemærkninger om Statsforvaltningens sagsoplysning:

I flere sager med oplysninger om vold ses sagsoplysningen begrænset eller der ses bort fra oplysninger om vold, da samvær er vigtigst.

Et eksempel:

I 2015 havde jeg som klient en ung mor med 2 små børn, som blev fængslet i 3 måneder. Hun havde flere gange oplevet sig udsat for vold fra farens side i forbindelse med det samvær som Statsforvaltningen havde fastsat. Hun havde oplyst Statsforvaltningen om volden og at samvær ville føre til ny vold. Barnet havde overværet vold og fortalt om det i børnehaven, som havde kendskab til barnets udtalelser. Statsforvaltningen ønskede ikke at undersøge forholdene, selvom moren bad om det. Først efter hun havde siddet 3 måneder i fængsel, fordi hun ikke ville fortælle, hvor barnet var, da hun anså det for farligt for barnet at blive udleveret til samvær, lykkedes det at få sagen undersøgt, fordi Ankestyrelsen i klagesagen krævede oplysning af sagen.

En voldsramt kvinde er ofte økonomisk ramt pga. volden i familien, som nedsætter hendes evne til at arbejde eller studere. Hun kan derfor ofte være uden advokatbistand i Statsforvaltningen, mens en voldelig far har advokatbistand. Der er ikke noget krav om at der skal tales sandt og der foretages tilsyneladende ikke nogen troværdighedsvurdering, da det ofte siges i Statsforvaltningen "vi har ikke nogen krystalkugle. Vi kan derfor ikke afgøre hvem af jer som taler sandt" og så lægges der ikke vægt på oplysninger, som taler imod samvær, som f.eks. om vold. I praksis anvendes forhøjede beviskrav for overgreb, hvorfor overgreb nærmest ikke mere kan bevises. Statsforvaltningen ønsker først og fremmest enighed om samvær og samarbejde, da konflikter anses for meget skadelige for børn, hvilket også fremgår af Statsforvaltningens hjemmeside. Hjemmesiden ses ikke specifikt at henlede opmærksomheden, at der kan være tale om vold og overgreb, som barnet skal beskyttes mod og hvor det ikke er bedst for barnet med samvær, fordi det skader barns trivsel. Der ses ikke oplyst noget om, at der bør reageres på vold, eller på barnets oplysninger om overgreb eller hvilke tegn, der skal ses efter, for at konstatere, om der kan være tale om overgreb, eller om der er muligheder for at beskytte barnet mod vold og overgreb.

Der er modsatrettede psykologiske teorier om hvorvidt arv (biologi) eller adfærd og miljø er det vigtigste for børn. Forældrene og deres advokater har normalt ingen indflydelse på hvem som udmeldes som børnesagkyndig og eller nogen viden om hvilken teori den i sagen udmeldte børnesagkyndige arbejder ud fra. Der har været udarbejdet retningslinier i et samarbejde mellem de børnesagkyndige og statsadministrationen, som synes at vise, at der er enighed om at samvær og samarbejde anses for det vigtigste for børn. Formanden for de børnesagkyndige tilkendegav i en avisartikel i september 2016, at børn først og fremmest havde brug for ligestilling af deres forældre. I de fleste af de børnesagkyndige undersøgelser jeg har kendskab til siden forældreansvarsloven synes den børnesagkyndiges vurdering at være, at det er bedst for børn med samvær og samarbejde. I en årrække før 1996 efter forsøget med de børnesagkyndige blev indført ved Københavns Byret i 80-erne, var der i de børnesagkyndige undersøgelser, som jeg så ikke anbefalinger om sagens udfald men der synes da at være lagt stor vægt i undersøgelsen på forældrenes adfærd og miljø. Efter 2007 er der jævnlige anbefalinger direkte eller indirekte fra den børnesagkyndige om sagens udfald og om samarbejde og samvær, som ofte synes at blive tillagt afgørende betydning for sagens udfald.

Minsterens svar:

Statsforvaltningen vil ligeledes kunne henvende sig til barnets bopælskommune for at indhente oplysninger om barnet og familiens situation og gøre kommunen opmærksom på familiens situation, så kommunen kan vurdere, om der er behov for at iværksætte hjælpeforanstaltninger for barnet eller familien, hvis dette ikke allerede er tilfældet.

Mine bemærkninger om kommunens rolle:

Det øgede samarbejde mellem kommunerne og Statsforvaltningen ses at have medført en mærkbar forringelse i beskyttelsen af voldsramte børn og mødre. Der mangler tilsyneladende

viden om vold og voldsdynamikker og menneskerettighederne for børn og kvinder, som FN også anbefaler der sættes ind med oplysning om vold overfor fagpersoner i sin afgørelse i "Oliversagen".

Efter det jeg har set, er der i løbet af de sidste par år sket en mærkbar ændring af flere kommuners praksis. Kommunerne synes nu at være meget præget af Statsforvaltningens holdning om, at det vigtigste er at undgå konflikter mellem forældrene og få en enighed om samvær og samarbejde frem for at beskytte såvel barnet som bopælsforælderen mod vold. Dette har medført en mærkbar mindre forståelse for voldens dynamikker hos kommunen og af nødvendigheden af at beskytte børn mod farligt samvær. En forståelse, som kommunerne tidligere havde. Kommunernes tidligere selvstændighed synes nu præget af Statsforvaltningens læggen stor vægt på at opnå enighed om samvær og samarbejde og mindre på at undersøge oplysninger af vold eller læggen vægt på betydningen af oplysninger om vold.

Det, jeg ser, er at i en voldssag, hvor der ikke ønskes samvær, sender Statsforvaltningen typisk en underretning til kommunen om deres bekymring for en sådan bopælsforælder, som har modstand mod samvær. Statsforvaltningen bliver meget bekymret, hvis der ikke vil samarbejdes om at barnet får kontakt med den anden forælder, selvom der er oplysninger om overgreb, som før forældreansvarsloven ville have ført til dom for vold eller nægtelse af samvær, ud fra undtagelsesbestemmelsen i loven fra 1996, om at ikke skulle være samvær, hvis det var påkrævet af hensyn til barnet at der ikke var vold.

Kommunen følger ofte op med at lægge stort pres på bopælsforælderen til at indgå i et samarbejde om samvær. Samarbejdes der ikke, selvom der oplyses om vold og er krisecentererklæring, kan kommunen tvangsfrjerne barnet eller true med det eller kommunen kan skrive til Statsforvaltningen og bede om at den som bopælsforælderen har oplyst er voldelig får midlertidig forældremyndighed eller bopæl på grund af vægring ved at give samvær og samarbejde. Jeg har set, at Statsforvaltningen kan følge en sådan anbefaling fra kommunen hurtigt og tilsyneladende uden selvstændig undersøgelse af forholdene.

Ministerens svar:

Med satspuljeaftalen for 2013 blev der afsat permanente midler til at styrke børnenes situation i konflikter mellem forældrene. Initiativet omfatter bl.a. udvikling af et særligt spor for de meget konfliktfyldte sager gennem en styrkelse af det børnesagkyndige element i form af tværfaglige møder med deltagelse af både en jurist og en børnesagkyndig. Aftalen omfatter også et styrket samarbejde mellem Statsforvaltningen og kommunerne i de meget konfliktfyldte sager, f.eks. sager hvor der er påstand om vold eller grænseoverskridende handlinger (det særlige spor). Samarbejdet skal sikre, at den relevante faglige viden og et eventuelt konkret kendskab til familiens forhold hurtigt og smidigt samles. På den måde sikres en mere fokuseret afdækning af eventuelle yderligere behov for undersøgelser, og der skabes grundlag for den mest hensigtsmæssige løsning for barnet.

Mine bemærkninger til evt. forbedringer fra 2013:

Jeg har ikke set nogen mærkbar varing forbedring for voldsramte forældre og børn ved de nævnte midler og ved det nævnte samarbejde. Jeg har siden 2007 set en mærkbar forringelse som bliver værre og værre for voldsramte forældre og børn. Beskyttelsen af disse er nærmest fraværende, da vold ikke erkendes som en realitet. Der er nærmest ikke noget som kaldes voldsager mere. De kaldes højkonfliktsager. Det erkendes ikke mere som det faktum, det er, at der stadig i den virkelige Verden findes en ganske lille gruppe forældre i Danmark, som overgriber deres børn. Så længe vold ikke erkendes og loven ikke overholder menneskerettighederne, er voldsramte kvinder og børn ikke beskyttet i Danmark.

Ministerens svar:

Statsforvaltningen kan i sager om tvangsfuldbyrdelse af samvær tilbyde udkørende børnesagkyndig rådgivning. Dette betyder, at fogedretten kan udsætte sagen om tvangsudlevering, så en børnesagkyndig medarbejder fra Statsforvaltningen kan forsøge at finde en forligsmæssig løsning med forældrene i eget hjem. Formålet er først og fremmest at undgå anvendelse af umiddelbar magt

ved fuldbyrdelse af forældreansvar.

Mine bemærkninger om tvangsfuldbyrdelse af samvær:

Børn får traumer af "umiddelbar magt"-anvendelse fra fogedrettens side overfor dem, hvorfor dette bør undgås. Tidligere blev der nærmest ikke anvendt umiddelbar magtmidler af fogedretterne, da det vigtigste var barnets bedst mulige trivsel. Efter forældreansvarsloven er brugen af magtmidler steget betydeligt, formentlig fordi samvær betragtes som det vigtigste for barnet og overgreb anses for at være af mindre betydning.

Det bør være et formål at undgå magtanvendelse. Det formål kan bedst opnås ved at genindføre menneskerettighederne i forældreansvarsloven og begrænse retsplejelovens nærmest ubegrænsede magtbeføjelser til fogden i fogedsager om børn. Det vigtigste i al lovgivning, hvor børns forhold er involveret, må være hensynet til barnets bedst mulige trivsel, som menneskerettighederne kræver. Det vil have stor betydning for fogedrettens magtanvendelse, som så formentlig igen vil blive anvendt meget sjældent, og ikke ofte, som det nu er tilfældet.

Det ses at have megen lille effekt for en voldsramt kvinde med børn med en sådan børnesagkyndig, som forsøger at finde en forligsmæssig løsning med forældrene. Problemet er at en sådan løsning kan fragås bagefter. I en fogedsag med en overgribende far, er det svært at få overgriberen til at indgå i et forlig eller ikke at fragå det bagefter. En overgriber har ikke noget problem med at der anvendes magt for at han kan få sin ret. Det anser han nærmest for en fordel og helt naturligt.

Fogedretterne tvangsfuldbyrder uden realitetsbehandling af samværsagen. Fogedretten undersøger ikke om et samvær er til barnets bedste men kun at samværsafgørelsen formelt er i orden og om udlevering af barnet er til "alvorlig fare" for barnet. En politisk afhængig instans, Statsforvaltningen, afgør endeligt samværsager, og den administrative samværsafgørelsen bliver uprøvet lagt til grund for brug af tvangsmidler. Det er ikke i overensstemmelse med lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6, som kræver at borgeres uenigheder afgøres af en uafhængig instans ved en retfærdig rettergang. Der er i samværsager ikke "access to justice" dvs. der er ikke adgang til selv at anlægge en retssag om samvær. Børn får ikke de sædvanlige retsgarantier, med offentlig advokatbistand, m.m., som de har krav på i samværsager og som der ellers gives borgere i andre civile sager.

Efter 2007 bruger fogedretterne voldsomme tvangsmidler, økonomisk ruinerende, fængsling, afhentning og udlevering af barnet fra institution uden forudgående kendskab til afhentningen eller udlevering og bruger den fornødne magt, herunder bistand fra politiet. Tvangsmidler, som før 1996 nærmest ikke blev brugt af fogedretterne, fordi det var åbenbart, at de traumatiserede børnene, og børnenes trivsel dengang var det vigtigste i loven, bruges nu ofte. Næsten alle fogedsager ser ud til at ende med tvang til udlevering af barnet ved en afgørelse om at barnet skal udleveres. Beskyttelse af et barn mod magtanvendelse fra myndighedernes side i en sag, hvor der er oplevelser af vold og lægerapporter, hvor der er konstateret mærker efter vold, er næsten ikke muligt mere efter forældreansvarsloven.

Efter 1996 og 2007 hvor samvær blev en "pligt" for barnet og bopælsforælderen i loven gennemføres tvangsudlevering særdeles effektivt, da det vigtigste klart synes at være samværsforælders ret i resolutionen eller aftalen om samvær. Haagerkonventionens menneskeretlige fortolkning af "alvorlig fare" ses ikke længere overholdt. Den kræver, at barnet bl.a. ikke skal udleveres, hvis der er oplysninger om risiko for vold eller vold mod barnets nærmeste eller barnet selv. Der skal først foretages grundige undersøgelser og hvis det vurderes, at der er risiko for vold må barnet ikke udleveres.. Der skal lægges vægt på barnets historie og hver forælders adfærd og troværdighed. Hvis barnets nærmeste har været udsat for vold er sandsynligheden for vold mod barnet forhøjet og medfører alvorlig risiko for vold efter menneskerettighederne. Der henvises til vedhæftede afgørelse fra Appelretten i Californien i Nørgaard-sagen af 16. dec. 2015, hvor praksis efter menneskerettighederne om hvornår der er "alvorlig fare" er refereret.

Ministerens svar:

Den tidligere regering har i september 2016 lanceret et udspil på det familieretlige område, som skal skabe et enkelt og enstrengt system for de familieretlige sager og bl.a. sikre det nødvendige samspil med håndteringen af eventuelle socialretlige problemer og udfordringer i familien.

Tilrettelæggelsen af et nyt familieretligt system rummer flere forskellige aspekter, som afdækkes af en arbejdsgruppe. Arbejdsgruppens rapport vil danne grundlag for politiske forhandlinger i foråret 2017, som jeg ser meget frem til.

Mine bemærkninger til et nyt familieretligt system:

Der er stærkt brug for et nyt familieretligt system, som opfylder menneskerettighederne.

Det synes at fremgå af de foreliggende offentligt tilgængelige oplysninger, at det udspil der tænkes på er, at alle sager om forældremyndighed, bopæl og samvær skal samles i Statsforvaltningen.

En sådan ordning vil være en overtrædelse af lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6, som kræver at borgernes uenigheder afgøres af en uafhængig instans ved en retfærdig rettergang.

Denne konvention kræver også at der er "access to justice". Dvs. at borgerne selv skal kunne anlægge en sag ved domstolene om en uenighed om et barn. Adgangen til at en forælder selv kunne anlægge sag ved domstolene om forældremyndighed var der indtil 2007 i forældremyndighedssager. Den adgang bør genindføres og udvides til at gælde alle forældrenes uenigheder om barnets forhold, dvs. også bopæls- og samværssager.

Det vil være en katastrofe for voldsramte børn og forældre, som er den gruppe, som har mest brug for loven og for lovens beskyttelse, hvis alle sager skal behandles af en administrativ instans, som Statsforvaltningen. Statsforvaltningen er ikke en politisk uafhængig instans og er ikke i stand til at give en retfærdig rettergang. Så vigtige sager som sager om børns forhold og barndom må som minimum behandles med de sædvanlige retsgarantier som gælder for andre civile sager, som bliver behandlet ved domstolene, og hvor en borger selv kan anlægge sag f.eks. om et pengebeløb, og få alle sædvanlige retsgarantier, herunder advokatbistand fra sagens start.

Der er absolut brug for, at alle sager om barnets forhold samles i én instans men det skal være en domstol efter menneskerettighederne og efter sund fornuft. Det vil gøre sagsgangen hurtigere, mere effektiv, og sikre større viden om den enkelte families forhold og om voldsdynamikkerne generelt. Det burde dermed give større retfærdighed for det enkelte barn. Særligt i voldssager er der brug for hurtige men stadig fuldt oplyste og fagligt korrekte afgørelser om børns forhold, så børn bedst muligt og hurtigst muligt sikres tryghed og ro om sine forhold.

En arbejdsgruppe i en retsstat må først og fremmest sikre at en ny lovændring overholder og om nødvendigt genindfører menneskerettighederne på alle punkter og at FN's afgørelse af 14. marts 2016 i "Oliversagen" opfyldes.

Den nedsatte arbejdsgruppe må først og fremmest løse de livsvigtige problemer som voldsramte børn og mødre står overfor i dag med forældreansvarsloven. De er i livsfare på grund af et lovkrav om samarbejde og samvær med en voldelig far, uden forudgående konkret vurdering af vold og risikoen for vold og med urealistiske beviskrav for vold. I stedet for mindre krav til bevis for vold, som der var før i tiden af hensyn til beskyttelsen af barnet, kræver loven forhøjede krav.

Voldsramte mødre tvinges til at indgå forlig, som de ved er livsfarlige, for ikke at miste barnets bopæl. Børn tvangsudleveres af myndighederne eller af bopælsforælderen til risiko for vold og død. Det stærkt stigende antal dræbte børn, som fremgår af medierne, viser, hvor farlig situationen er.

Mødre kan ikke forlade en voldsmand, da de risikerer at han så får bopælen for børnene, selvom han har voldelig adfærd og ikke har været børnenes primære omsorgsperson. Nogle mødre udsætter hellere sig selv for risiko for at blive slået ihjel end opgiver at forsøge at

beskytte børnene og give børnene et liv uden vold. Det er farligt at forlade en mand, som udøver psykisk eller fysisk vold. Det lader sig ikke altid gøre på normal måde. Voldsmanden ser sine egne behov og tager ikke ansvar for sine handlinger. At forlade en voldsmand kræver ofte samfundets hurtig beskyttelse. Børn og kvinder har brug for den beskyttelse, som menneskerettighederne giver dem ret til, herunder efter børne- og kvindekonventionen. En beskyttelse de blev frataget med vedtagelsen af forældreansvarsloven..

Hver dag tæller. Jeg skrev første gang i 2011 om den farlige situation. Jeg vedhæfter min mail til alle folketingets medlemmer fra 2011. Siden er mange flere børn og kvinder blevet myrdet.

Mine bemærkninger til spørgsmålet om de foreslåede lovændringer:

Ministeren ses ikke at besvare spørgsmålet omkring en midlertidig hurtig lovændring, hvor der først og fremmest indsættes et krav i loven om at FN's Børnekonvention og FN's definition af barnets bedste skal bruges ved afgørelser om barnets forhold, og at børnekonventionen har forrang frem for andre af lovens bestemmelser, som er i strid med børnekonventionen, herunder særligt §§ 11, 14 og 19. Domstolene er i stand til at fortolke det nærmere indhold af både børnekonventionen og FN's notat om "barnets bedste" og at se bort fra modstridende bestemmelser, forudsat at det kommer til at fremgå direkte af lovtæksten og at de bestemmelser, som strider mod menneskerettighederne, særligt §§ 11, 14 og 19 ophæves. Det behøves ikke gøres så kompliceret som det er gjort med forældreansvarsloven, for det er simpelt at kræve at alle afgørelser om barnets forhold skal træffes ud fra barnets bedste som dette begreb fremgår af FN's børnekonvention og FN's notat af 29.5.2013.

Denne hurtige ændring bør gennemføres nu. Ministerens svar viser, at det er hensigten, at børnekonventionen skal anvendes, og at der skal foretages en konkret vurdering, hvor det vigtigste hensyn er hensynet til barnets trivsel. Der er derfor alene tale om en nødvendig præcisering af dette i lovens tekst og fjernelse af bestemmelser i loven, som forhindrer den konkrete vurdering, når der skal træffes afgørelse om barnets forhold. Den nuværende praksis ændres ikke medmindre loven ændres. Loven og praksis vil efter ændringen opfylde FN's krav om at loven skal opfylde menneskerettighederne. Ændringen vil også sikre de ønsker, som Statsministerens gav udtryk for i sin åbningstale, at børn skal have trivsel og en god barndom.

Arbejdsgruppens arbejde bør udvides til at omfatte udarbejdelse af et lovforslag som overholder både FN's børnekonvention og lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Til orientering vedlægges følgende bilag:

- 1) Mit åbne brev fra 2011 til folketingets medlemmer. Allerede da var antallet af mord på børn og mødre stærkt stigende. En farlig far har svært ved at kontrollere sig selv og har brug for myndighedernes grænsesætning. Forældreansvarsloven opmuntrer ham til at kræve fortsat lydighed og kontrol over mor og barn. Hvis de går imod ham kan det få katastrofale følger, jo mere han tror, at det er ham som bestemmer over dem.
- 2) FN's notat om fortolkningen af "barnets bedste" af 29. maj 2013.
- 3) FN's afgørelse i "Oliver-sagen" af 14. marts 2016
- 4) Afgørelse fra appelretten i USA, Californien, i en Haagerkonventionens sag af 16. dec. 2015 med referering af praksis for fortolkningen af menneskerettighederne ved defineringen af "alvorlig fare". Sagen verserer fortsat.
- 5) Mit engelske statement af 20. juni 2016 afgivet til brug for retten i Californien i den nævnte Haagerkonventionssag.

Med venlig hilsen

